

Ганна СИРОТЮК,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки,
Львівський національний університет природокористування,
м. Львів, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Аграрний сектор економіки країни є одним з головних, оскільки його частка у внутрішньому валовому продукті сягає майже 20 %. Впродовж останніх років на світовому ринку Україна займає лідируючі позиції в експорті зернових та олійних культур. В 2021 році сільськогосподарська продукція забезпечила понад 40% загального обсягу товарного експорту країни.

Поряд з тим існує багато проблем, що перешкоджають розвитку аграрного сектору: непрозорість земельних відносин; невідповідність міжнародним стандартам якості та безпеки; низький рівень інвестування; неадаптовані законодавчі акти України до вимог ЄС; проблема перерозподілу ринку в ринковій самостійності; підвищена залежність від державного фінансування; низький рівень інноваційної активності; недосконала логістика [1].

До того ж повномасштабна війна стала складним випробуванням для аграрного сектору країни, його інвестиційно-інноваційного середовища та продовольчої безпеки у світі.

Основні проблеми, з якими стикнувся аграрний сектор внаслідок вторгнення РФ, полягають в наступному:

- 1) неможливість проведення польових робіт на окупованих, замінованих територіях і тих, що перебувають під постійними обстрілами;
- 2) погіршення забезпеченості сільськогосподарських підприємств матеріально-технічними засобами;
- 3) нищення інфраструктури виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції та продуктів харчування;
- 4) блокування експорту сільськогосподарської продукції морським шляхом;
- 5) проблеми забезпечення продовольством населення окупованих територій.

Виходячи з ситуації у 2022 році очікується спад виробництва і зменшення експорту сільськогосподарської продукції.

Зважаючи на особливості сільськогосподарського виробництва, а також неможливість прогнозування перебігу війни, потрібно формувати стратегічне бачення майбутнього розвитку аграрного сектору, яке проявляється у наступному:

- 1) найбільше залучення прямих і непрямих фінансових заходів, спрямованих на підтримку господарської діяльності аграрних підприємств та всіх виробників сільськогосподарської продукції;
- 2) збалансування структури посівних площ сільськогосподарських культур згідно з пріоритетами задоволення потреб внутрішнього ринку важливими соціальними продуктами харчування;
- 3) забезпечення сільськогосподарських виробників пально-мастильними матеріалами та іншими ресурсами, необхідними для збору врожаю сільськогосподарських культур;
- 4) стимулювання створення замкненого ланцюга забезпечення матеріально-технічними ресурсами громад та створення власної ринкової інфраструктури виробництва, заготівлі, зберігання та збуту сільськогосподарської продукції;
- 5) відновлення експорту сільськогосподарської продукції та продуктів харчування шляхом створення технічних можливостей та пошуку нових можливостей на світові ринки;
- 6) розроблення Стратегії розвитку аграрного сектору, яка мала б враховувати впровадження інновацій, адаптації сільського господарства до мінливого середовища, впровадження сучасних цифрових технологій тощо.

Використання інноваційних технологій в сільському господарстві сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств і країни загалом. Ефективними механізмами та перспективними тенденції розвитку інновацій є: діджиталізація та цифровізація; роботизація; інтернет речей; відновлювальна

енергетика; конвергенція технологій та знань; штучний інтелект; великі дані тощо.

Це дозволить зробити ведення бізнесу в аграрному секторі більш ефективним, оскільки величезний обсяг інформації переводиться в структуровану систему даних і тим самим полегшує роботу аграрних підприємств, знижуючи витрати на виробництво та підвищуючи продуктивність роботи, а значить і рентабельність.

Погоджуємося з думкою Горобець Н. М., що завдяки цифровим технологіям керівники аграрних підприємств здатні удосконалювати процесно-орієнтоване управління при значно менших зусиллях, так як цифрування дає змогу подолати перепони, обумовлені особливостями сільського господарства та скоріше перейти на новий рівень аграрного розвитку [2, с.5].

У здійсненні інноваційної діяльності підприємствами важливо врахувати такий чинник як розмір підприємства, так як це впливає на: швидкість прийняття рішень; розміщення ресурсів; схильність до ризику; розуміння бізнес-моделі та управління нею; різні підходи до розуміння інновацій.

Отже, ефективний розвиток аграрного сектору економіки можливий завдяки: адаптації виробництва до вимог країн Європейського Союзу; діджиталізації, що сприятиме економії ресурсів, оптимізації часу виконання робіт, зменшенню витрат на документообіг; дотримання принципів сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Негрей М., Тараненко А., & Костенко І. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*, вип. 40. 2020. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474> (дата звернення: 10.10.22).

2. Горобець Н. М. Напрямки діджиталізації аграрного виробництва. *Economy, finance, law: current problems and development prospects: collective monograph*. Anisiia Tomanek OSVČ. 2020. P. 5-14. URL: <https://doi.org/10.25313/mono2020-1> (дата звернення: 12.10.22).